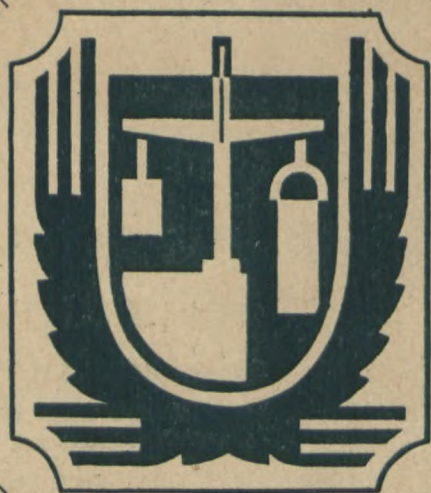

WIADOMOŚCI GIEŁDOWE

Rok I

DWUTYGODNIK

Nr 1

TREŚĆ NUMERU:

1. OD REDAKCJI
 2. WITOLD ROŚCISZEWSKI: GIEŁDY ZBOŻOWO-TOWAROWE NA NOWYM ETAPIE
 3. LISTA TOWARÓW DOPUSZCZONYCH DO OBROTU NA GIEŁDACH ZBOŻOWO-TOWAROWYCH
 4. ULGI PODATKOWE PRZY TRANZAKCJACH GIEŁDOWYCH
 5. INŻ. LEOPOLD STEFAŃSKI: WAGA HOLEN-DERSKA
 6. OGÓLNOPOLSKIE NORMY JAKOŚCIOWE ZBÓŻ
 7. ŚWIATOWA SYTUACJA ZBOŻOWA
 8. KRAJOWA KRONIKA GOSPODARCZA
 9. WARUNKI HANDLOWE
 10. CEDUŁY GIEŁDOWE
 11. KRONIKA GIEŁDOWA
 12. ADRESY
-
-

WIADOMOŚCI GIEŁDOWE

ORGAN GIEŁD ZBOŻOWO-TOWAROWYCH

Rok I.

15 listopada 1948 rok

Nr 1.

OD REDAKCJI

Obradujący w Warszawie w dniach 8 i 9 X. br. Ogólnopolski Zjazd Giełd Zbożowo-Towarowych po obszernej i wyczerpującej dyskusji powziął uchwałę, zlecającą Prezydium Giełdy Urzędującej zorganizowanie wydawnictwa, będącego organem Giełd Zbożowo-Towarowych w Polsce.

Realizując tę uchwałę, wychodzi pierwszy numer dwutygodnika „Wiadomości Giełdowych”, który pragnie w stosunku do swoich członków, poprzez popularne ujęcie aktualnych problemów gospodarczych, spełnić rolę informatora o bieżących zagadnieniach rynku rolniczego, dać możliwość wypowiedzenia się szerokim rzeszom członków na tematy żywo ich interesujące, oraz pogłębić proces socjalizacji naszego życia gospodarczego.

Istnieje wprawdzie cały szereg periodyków gospodarczych, dosłownie wypełniających przyjętą na siebie rolę, brak jednak było dotąd organu, który koncentrowałby się wyłącznie około zagadnień handlu rolniczego, pogłębiał zagadnienia socjalizacji obrotu artykułami rolnymi w jak najszerszym zasięgu.

Okóło Giełdy Zbożowo-Towarowej w nowym jej obliczu, jako aparatu „uspołecznionego z natury” rzeczy koncentrują się praktyczne wyniki czynnego na rynku aparatu gospodarczego i stąd rysuje się rola organu tej Giełdy, jakim jest niniejszy periodyk, rola nie tylko informacyjna, lecz również instrukcyjna.

Sprawa popularyzowania wytworzonych na przestrzeni ostatnich lat nowoczesnych, wyrostłych z ducha Państwa Ludowego zwyczajów handlowych znajduje się na łamach „Wiadomości Giełdowych”.

Sprawa uszlachetniania obrotu i praktyczne wskazania odnośnie instrumentów ku temu potrzebnych i sposobów realizowania tego nader ważnego zagadnienia, sprawy zwalczania szkodników zbożowych, unowocześnione metody i osiągnięcia na tym odcinku, docierać winny poprzez ten organ do najniższych ogniw aparatu handlowego, a za jego pośrednictwem dalej do producenta rolnego.

Szeroko omówione zostaną sprawy planu gospodarczego na rynku rolniczym, oraz przebieg jego realizacji.

Pragniemy wciągnąć jak najliczniejszy zastęp członków do współpracy na łamach tego organu, by dzieląc się swoimi osiągnięciami praktycznymi na odcinku zagadnień tu poruszonych, wywoływali krytykę i prowadzili twórczą dyskusję.

Rozumiemy, iż pozytywne wyniki działalności w jednych rejonach kraju mogą i winny znaleźć naśladowców w rejonach innych.

Sam charakter i pojęcie Giełdy w ramach ogólnopaństwowej gospodarki, jej wyraz jako aparatu uspołecznionego, winien dotrzeć głęboko do świadomości członków i sformułować właściwe i nowoczesne jej określenie. Rozwój tego organu, jego oblicze, właściwe spełnianie przyjętej na siebie roli, dobór tematyki, w dużej mierze zależny będzie od stopnia współpracy jego czytelników, którym bliska jest sprawa ciągłego postępu i unowocześniania naszego życia gospodarczego, którym bliska jest sprawa Polski Ludowej.

Giełdy zbożowo-towarowe — na nowym etapie

Działalność Giełd Zbożowo-Towarowych w Polsce Ludowej wznowiona została zarządzeniem Ministra Apropowizacji i Handlu dn. 3 sierpnia 1946 r. W brzmieniu ustawy „Giełda jest osobą prawną i instytucją prawa publicznego. Giełda posiada prawo używania pieczęci z godłem Państwa“.

Ten stan faktyczny określa ściśle celowość i powagę funkcji, dokonywanych przez Giełdy. Włączenie Giełd Zbożowo-Towarowych do współdziałania nad odbudową naszego życia gospodarczego wymaga wyraźnego przedstawienia zamierzeń, których celowość decydować będzie o dalszych losach tych instytucji i ich zakresie działania.

Podjmując swe funkcje Giełdy muszą wejść na drogę rewolucyjnego postępu i wyteżyć siły dla osiągnięcia celów gospodarki socjalistycznej. Władze organizacyjne Giełd odpowiedzialne są dziś za dopilnowanie i utrzymanie takiej właśnie linii postępowania i zniszczenia w tych instytucjach jakichkolwiek pozostałości warcholstwa kapitalistycznego.

Giełdy Zbożowo-Towarowe, jak nazwa wskazuje, rozwijają swą działalność na odcinku wymiany dóbr pomiędzy wsią i miastem, a zatem współpracują najściślej z aparatem handlowym i przetwórczym, któremu obrót ten został przez Państwo zlecony.

Nowy podział funkcji gospodarczych oraz przeprowadzona latem br. reorganizacja aparatu państwowego i spółdzielczego ustaliła w ramach planu 3-letniego normalizację warunków obrotu towarowego na odcinku płodów rolnych i ich pochodnych.

Postępujące szybko uspołecznienie aparatu handlowego oraz reglamentacji obrotu towarowego doprowadziło już w maju br. Giełdy Zbożowo-Towarowe do przeprowadzenia samokrytyki swej działalności oraz ściśłego wytknięcia kierunków działania na przyszłość.

Od dn. 1 czerwca br. — na wniosek P.Z.Z. przy ściślej współpracy Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska“ — podane zostało przez Giełdę Urzędującą w Warszawie hasło uspołecznienia działalności Giełd w całym kraju. Realizacja tego hasła podzielona została na dwa etapy. Etap pierwszy obejmował okres 3 miesięcy, w których zdecydowano:

- 1) upowszechnić listy stałych członków Giełd przez dokooptowanie wszystkich istniejących i nowoorganizujących się spółdzielni Samopomocy Chłopskiej. Dla spółdzielni tych ustalono kilkakrotne obniżenie wysokości kosztów związanych z opłatami wpisowego i składek członkowskich.
- 2) Przygotować listy wyborcze do nowych władz giełdowych, których wybory odbyć się miały w m-cu sierpniu br. Skład nowych władz giełdowych przez dokooptowanie w szerokim zakresie uspołecznionego aparatu handlowego i przetwórczego miał czuwać nad właściwym kierowaniem tymi instytucjami na nowym etapie.
- 3) Obalić kapitalistyczną instytucję maklerów, których metody pracy w oparciu o zachowanie tzw. „tajemnicy zawieranych umów“ oraz ogromne zarobki za udział w opłatach od transakcji tzw. kurtażu stały w zupełnej sprzeczności z założeniami gospodarki ludowej.

Wykonanie programu określonego Giełdom w pierwszym etapie uspołecznienia jest już poza nami i stwierdzić wypada, że osiągnięte wyniki są dostateczne. Sprawy te zresztą w ujęciu poszczególnymi tematami będą omawiane oddzielnie na łamach „Wiadomości Giełdowych“, z uwzględnieniem okresowo podawanych zestawień statystycznych.

Nowoobrane i zatwierdzone przez Ministra Przemysłu i Handlu władze organizacyjne Giełd rozpoczęły bieżące prace od m-ca września br. W dn. 8 i 9 października br. odbył się zjazd Giełd, na którym omówiony został szczegółowo nowy okres życia tych instytucji i podjęte zostały uchwały, określające wytyczne uspołecznionego działania w drugim etapie, obejmującym najbliższe miesiące.

Wytyczne te obejmują szeroki zakres czynności i stopień wykonania ich winien ostatecznie zdecydować o wkroczeniu Giełd na właściwą drogę postępu w nowej rzeczywistości.

Czynności te obejmują:

- 1) Zakończenie do dn. 31 grudnia br. upowszechnienia list stałych członków Giełd przez zarejestrowanie wszystkich niezgło-

szonych do chwili obecnej spółdzielni Samopomocy Chłopskiej.

- 2) Ustawienie Giełd w ramach gospodarki planowej Państwa przez ścisłe powiązanie ich działalności ze wszystkimi ogniwami uspołecznionego aparatu handlowego i przez twórczego.
- 3) Uświadamianie swych członków odnośnie warunków handlowych, normujących obrót płodami rolnymi i ich przetworami za pomocą własnych wydawnictw, podawania cen, stały kontakt swych pracowników z terenem itp.
- 4) Podniesienie etyki wykonywanych zobowiązań handlowych wobec Państwa.
- 5) Wpływanie wszelkimi środkami na uszlachetnienie płodów rolnych i ich pochodnych przez politykę ustalania standartów obrotu krajowego i zagranicznego, kontrolę jakości dostaw, prace laboratoryjne itp.
- 6) Opracowywanie i popularyzowanie nowych, udoskonalonych metod obrotu towarowego w celu usprawnienia pracy aparatu handlowego.

Tak określone zadania Giełd są wytyczeniem

kierunków na najbliższą przyszłość i nie mogą w żadnym wypadku stanowić zamkniętego programu działalności. Giełdy uspołecznione są aparatem, który winien ułatwiać i usprawniać obrót towarowy i dlatego muszą być czujne na wszelkie przejawy szybkich przemian gospodarki socjalistycznej. Przemiany te zobowiązują do wytyczania coraz to nowych celów do osiągnięcia, do których zmierzać należy szybkim krokiem, umiejętnie przechodząc poprzez teraźniejszość.

Niewątpliwie wszelkie zamierzenia i poczynania Giełd Zbożowo-Towarowych będą miały na celu właściwe spełnienie funkcji wyznaczonych w gospodarce Państwa. Zamierzenia te i poczynania muszą być dlatego przekazywane i podejmowane przez wszystkich członków zrzeszonych w tej instytucji. Praca Giełd nie może ograniczać się do programów podawanych przez władze organizacyjne, a polegać winna na ścisłym współdziałaniu wszystkich zrzeszonych, których obowiązek społeczny i zawodowy postawił na straży obrotu towarowego, przepływającego codziennie w tysiącach to npomiędzy ludźmi pracy wsi i miasta.

WITOLD ROŚCISZEWSKI.

Lista towarów dopuszczonych do obrotu na Giełdach Zbożowo-Towarowych

Podajemy do wiadomości naszych członków odpis zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 24.11.47 r. odnośnie listy towarów dopuszczonych do obrotu giełdowego.

MINISTER PRZEMYSŁU I HANDLU

Do
Urzędującej Giełdy Zbożowo - Towarowej
w Warszawie.

DOZ-Zb-IV-c-12 24.11.1947 r.

Niniejszym zatwierdzam po skorygowaniu uchwaloną przez Zjazd Giełd Zbożowo - Towarowych z dnia 29. 9 — 1. 10 br. listę towarów dopuszczonych do obrotu na giełdach zbożowo-towarowych w Polsce, jako obowiązującą dla wszystkich giełd z tym, że towary niewymienione w niżej podanej liście nie mogą być przedmiotem obrotu na giełdach.

Lista towarów dopuszczonych do obrotu na giełdach zbożowo-towarowych w Polsce.

I ZBOŻA

Zboża siewne kwalifikowane i zboża konsumcyjna jak: pszenica, żyto, jęczmień przemiałowy, browarniany i pastewny, owies pastewny i prze-

miałowy, gryka, proso, kukurydza, koński ząb, mieszanki zbożowe.

II PRZETWORY ZBOŻOWE

Mąka pszenna, żytnia, jęczmienna, gryczana i owsiana; kasza jęczmienna, gryczana i jaglana. Płatki owsiane, makaron, krochmal, kielki słodowe, sód, kawa zbożowa.

III. ZIEMNIAKI I ICH PRZETWORY

Ziemniaki - sadzeniaki, konsumcyjne i przemysłowe, płatki ziemniaczane, mąka kartoflana, syrop kartoflany, pulpa ziemniaczana.

IV. STRĄCZKOWE

Wszelkie strączkowe, siewne, kwalifikowane i konsumcyjne, jak: grochy, fasole, bobik, wyki, peluszką, łubiny, soczewica, soja, mieszanka strączkowa.

V. OLEISTE

Wszelkie oleiste, siewne, kwalifikowane, konsumcyjne i przemysłowe jak:

rzepak, rzepik, siemię lniane, konopne i słonecznikowe, lnianka, gorczyca, mak, soja.

VI. NASIONA TRAW, WARZYW I OKOPOWYCH

VII PASZE

Otręby pszenne, żytnie, jęczmienne, kukurydziane, makuchy i śruty, wyciąki, melasa, mieszanki pastewne, pasze treściwe dla trzody i drobiu, mączka rybna, mięsokostna, siano i słoma.

VIII. WARZYWA I ICH PRZETWORY

Buraki, marchew, kapusta, cebula, pomidory, ogórki, kalarepa, brukselka, fasola szparagowa, groch w strąkach, kalafior, rabarbar, pietruszka, sałata, pory, selery, szpinak, szparagi, chrzan, rzodkiewka, wszelki susz warzywny i konserwy.

IX. OWOCE I RUNO LEŚNE

Wszelkie owoce i ich przetwory, jagody, grzyby.

X. CHMIEL

XI. SUROWCE WŁÓKIENNICZE

Len, konopie, wełna.

XII. TŁUSZCZE ROŚLINNE

Oleje roślinne, konsumpcyjne i techniczne, pokost, żywice pochodzenia roślinnego.

XIII. WIKLINA

MINISTER
za (—) E. Szyr.

Ulgi podatkowe przy transakcjach giełdowych

W związku z zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu, które podaliśmy wyżej, podajemy również treść zarządzenia Ministerstwa Skarbu odnośnie stosowania ulgi podatkowej przy transakcjach giełdowych.

MINISTERSTWO SKARBU
Nr D. V. 14310-3-47

Warszawa, dnia 3 lutego 1948 r.

Wykaz towarów dopuszczonych do obrotu na giełdach zbożowo-towarowych w Polsce

Do

Izb Skarbowych, Urzędów Rewizyjnych
i Urzędów Skarbowych.

Ministerstwo Skarbu podaje do wiadomości i stosowania przy wymiarze podatku obrotowego zatwierdzony przez Ministra Przemysłu i Handlu wykaz towarów, dopuszczonych do obrotu na giełdach zbożowo-towarowych w Polsce.

Dokonywane na giełdach zbożowo-towarowych transakcje kupna — sprzedaży podanych w wykazie towarów korzystają z ulgi podatko-

wej, przewidzianej w § 95 pkt 7 (rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31 grudnia 1946 r. w sprawie wykonania dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 15, poz. 58).

Podsekretarz Stanu
(—) T. Dietrich

Wyjaśniamy, że cytowany powyżej § 95 pkt. 7 (Rozp. Ministra Skarbu z dn. 31. 12. 1947 r.) brzmi:

§ 95 pkt. 7 „zwalnia się od podatku obrotowego: częściowo świadczenia polegające na dokonywaniu na Giełdach Zbożowo-Towarowych transakcji kupna i sprzedaży wszelkiego rodzaju ziemiopłodów i ich przetworów, udowodnionych prawidłowymi księgami handlowymi i kartami umów giełdowych, spisowanymi przez przysięgłych maklerów giełdowych. Świadczenia te podlegają opodatkowaniu wg stawek podatkowych w wysokości 50% stawek przewidzianych w art. 17 dekretu.

Dotyczy to dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym.

WAGA HOLENDERSKA

Ocena wartości, względnie jakości zboża dla celów młynarskich i handlowych, polega na zbadaniu takich jego własności, które mogłyby scharakteryzować go pod względem przydatności i dalszego jego użytkowania, czyli do przemiału.

Badanie ziarna przede wszystkim zaczyna się od należytego przygotowania jego przeciętnej próby z danej partii.

Wynik badania, czyli ocena obejmująca cały szereg charakterystycznych jego cech, potrzebnych do przeprowadzenia klasyfikacji jako towaru handlowego, nie będzie miarodajna, jeśli pierwsza wstępna czynność, jaką jest próbobranie, nie będzie prawidłowa, jeśli pobrana próba nie będzie odzwierciedlać przeciętnej jego stanu, przeciętnej jego wartości. O tym bezwzględnie trzeba pamiętać i przy wykonywaniu tych czynności, należy starać się przestrzegać przepisów i instrukcje, wydawane przez powołane do tego instytucje, odnośnie pobierania prób.

Najbardziej charakterystycznymi cechami ziarna, interesującymi nas przy ocenie jego wartości, są:

- a) czystość zboża, względnie jego zanieczyszczenie, które ocenia się nie tylko wg procentowej ilości zanieczyszczenia, lecz i rodzaju zanieczyszczenia, zwłaszcza zanieczyszczenie szkodliwe dla zdrowia, trudnego do usunięcia ze zboża, utrudniającego jego przechowanie, względnie mającego ujemny wpływ na właściwość mąki i otrąb, pod względem barwy i smaku.
- b) świeżość zboża, do czego zalicza się jego zewnętrzny wygląd, barwa, zapach i smak.
- c) grubość łuski ziarna, jego twardość czyli szklistość, wzgl. mączystość.
- d) określenie ciężaru suchej substancji 1.000 ziaren.
- e) zawartość wody w zarnie, czyli wilgotność.
- f) ciężar objętościowy ziarna, czyli określenie wagi holenderskiej, względnie wagi hektolitra ziarna.

Wymienione wyżej cechy ziarna, mają większy lub mniejszy wpływ na jego jakość, na ten lub inny czynnik klasyfikujący go do większej lub mniejszej wartości przemiałowej. Jednym z najbardziej powszechnym elementem, ogólnie przyjętym miernikiem oceny ziarna w handlu zbo-

zowym jest jego ciężar objętościowy, wyrażony w f.h. względnie w kg.

Rok rocznie Giełdy Zbożowo - Towarowe ustalają normy ciężaru objętościowego ziarna, dla każdego rodzaju zboża oddzielnie, które tu, niezależnie od innych norm (wilgotność, zanieczyszczenie i inne), odgrywają bardzo ważną rolę przy rozliczaniu się z dostawcą zboża, zależnie od wielkości odchylenia od przyjętych norm, przez stosowanie odpowiedniej bonifikaty od ceny.

Jak w handlu zbożowym, tak i w przemyśle młynarskim, utarła się zasada, że jak pod względem przemiałowym tak i wypiekowym wartość ziarna jest tym większą, im ciężar objętościowy, wzgl. waga jednego hektolitra jest wyższą.

W literaturze fachowej przytacza się nawet cyfry procentowej wydajności mąki, którą jakoby można otrzymać w zależności od wagi 1 hektolitra ziarna. Może być to słuszne, lecz tylko częściowo, uogólniać tego nie wolno.

Między wagą objętościową ziarna i procentem wydajności mąki z niego, ściślej i trwalej zależności nie ma. Waga objętościowa ziarna nie jest cechą charakteryzującą wymielność odmian ziarna. Badania, przeprowadzone w Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, dają podstawę do przypuszczenia, że np. dla pszenicy przy wadze hektolitra 73–78 kg, w ogóle wartość wagi hektolitra ziarna nie wpływa na wydajność z niego mąki, dopiero ma to miejsce przy wadze hektolitra niższej od 73 kg., co jednocześnie staje się także wskaźnikiem niedostatecznego wypełnienia ziarna i tym samym, obniża się wydajność mąki.

Na ciężar objętościowy ziarna ma wpływ i kształt samego ziarna, twardość i wilgotność, ilość i rodzaj zanieczyszczeń. Ziarna średniej wielkości, o kształcie więcej zaokrąglonym, lepiej wypełniają określoną pojemność, aniżeli ziarna większe, formy podłużnej. Ciężar objętościowy w pierwszym wypadku będzie większy. Ciężar objętościowy ziarna zależeć będzie od jego wilgotności. Będzie on większy, jeśli ziarno będzie suchsze, bowiem woda jest lżejsza aniżeli sucha substancja ziarna. Grubość łuski ziarna również wpływa na ciężar objętościowy, poza tym im cieńsza łuska, tym stosunek jądra do łuski jest korzystniejszy i wydajność mąki z ziarna będzie większa.

Ciężar objętościowy specjalnie nie zależy od wielkości ziarna, lecz zależy od jego kształtu, grubości łuski, stopnia gęstości jądra, czyli twardości względnie szklistości ziarna, zazwyczaj ziarno, posiadające jądra więcej szkliste, daje mąkę o lepszej własności wypiekowej, to też słusze jest przyjąć zasadę, że im ciężar objętościowy jest wyższy, tym jakość otrzymywanej mąki może być lepszą i dlatego ziarno o wyższej wadze objętościowej, uważa się za więcej wartościowe do dalszej jego przeróbki.

Zależność pomiędzy ciężarem objętościowym i wydajnością przemiałową, tylko wtenczas można ująć w zależność proporcjonalną, jeśli będzie zachowana współzależność innych jego cech; większej wadze objętościowej będzie odpowiadać większa wydajność w mące, jeśli:

- 1) ziarno będzie dostatecznie suche i posiadać będzie cienką łuskę,
- 2) ziarna nie będą zbyt drobne, wielkość ich będzie się mieścić w granicach od średnich do większych.
- 3) struktura jądra mącznego będzie twarda,
- 4) zanieczyszczenie chwastami będzie nieznaczne.

Aczkolwiek wilgotność ziarna wpływa na ciężar gatunkowy, niemniej jednak wysuwać wnioski o zawartości wilgotności w zbożu tylko na podstawie wagi objętościowej, byłoby bardzo ryzykowne i nie powinno być praktykowane. Określenie wagi objętościowej może w tym względzie dawać pewną orientację, może być tylko w pewnym stopniu miarą porównawczą przy jednoczesnym uwzględnieniu jednak i innych współczynników, mających wpływ na wagę ciężaru objętościowego, jak domieszki mineralne, obecność chwastów, ziarn łamanych itp.

Dla określenia wilgotności ziarna należy posługiwać się przyrządami, specjalnie do tego przeznaczonymi.

Charakterystyka wzgl. ocena ziarna przez określenie jego ciężaru objętościowego, obok szeregu innych cech, zajmuje jedno z pierwszych miejsc i każda ocena jego, która pominęłaby te właśnie wartości, nie byłaby pełną.

Dla określenia wagi objętościowej służą specjalne wagi zbożowe o pojemności cylindra miarowego $\frac{1}{4}$ i 1 ltr. (wagi 20 ltr. pomijam).

Młyny najczęściej używają wagi $\frac{1}{4}$ ltr., większe magazyny zbożowe wolą posługiwać się wagami 1 ltr., przy których dokładność określania ciężar uobjętościowego jest lepsza.

Do roku 1939 na naszych Giełdach Zbożowo-Towarowych, wartość ciężaru objętościowego zboża, ustalała się podług norm gdańskich, w funtach holenderskich, oraz systemem metrycznym w kg. w stosunku do 1 hektolitra (100 ltr.) ziarna. Obecnie obowiązuje u nas system metryczny, czyli ciężar 1 hektolitra zboża w kilogramach.

Przy określaniu ciężaru objętościowego ziarna systemem gdańskim w funtach holenderskich, oznacza się wagę ziarna worka holenderskiego o pojemności 83,44 ltr., wyrażona w funtach holenderskich, 1 funt holenderski równa się 492,2 gramom.

Określanie ciężaru objętościowego ziarna, czy to sposobem gdańskim (w funtach holenderskich) czy też sposobem metrycznym w kilogramach odnośnie do 1 hektolitra zboża, w zasadzie jest zupełnie identyczne; różnica polega tylko na tym, że przy tych manipulacjach należy posługiwać się odpowiednimi tabelami, które dadzą nam odnośne wyniki w funtach holenderskich, wzgl. w kilogramach.

Jak w jednym, tak i w drugim wypadku, jeśli mamy $\frac{1}{4}$ ltr. wagę, określa się wagę $\frac{1}{4}$ ltr. zboża w gramach. Mając już ustalony ciężar $\frac{1}{4}$ ltr. w gramach, w specjalnie do tego celu przeznaczonych tablicach łatwo odszukamy interesującą nas wartość ciężaru 1 hektolitra w kilogramach, względnie w funtach holenderskich.

Dla skontrolowania prawidłowego wyniku analizy, należy powtórzyć całą procedurę odmierzania i odważania; dopuszczalna tolerancja jest 0,5 grama. Zasadniczo każdą analizę na wadze holenderskiej należy przeprowadzać dwukrotnie, dla skontrolowania wyniku.

Ponieważ u nas w kraju określanie wagi objętościowej obowiązuje w kg. w odniesieniu do jednego hektolitra, przyrząd na którym przeprowadza się takie badania należałoby raczej nazwać wagą „hektolitrową“, częściej jednak w praktyce posługują się nazwą wagi „holenderskiej“, nie jest to zresztą ważne, jeśli uprzytomnić sobie, że służą one do jednego i tego samego celu i tylko zastosowanie odmiennych tablic, decyduje o wynikach wyrażonych w różnych jednostkach miarowych (funty holenderskie, kilogramy, w hektol.); tak więc czy będziemy i nadal tę wagę nazywać wagą holenderską, nie zmienia wcale istoty rzeczy.

Przy ustalaniu ciężaru 1 hektolitra, mając już znaleziony ciężar $\frac{1}{4}$ litra w gramach, nie wolno przeprowadzać żadnych dodatkowych przeli-

czeń, które mogłyby ew. dać szukany przez nas ciężar 1 hektolitra, lecz należy wyłącznie posługiwać się danymi, umieszczonymi w tabelach przeliczeniowych. Jeżeli np. ustaliliśmy, że $\frac{1}{4}$ ltr. pszenicy waży 170 gr. zdawałoby się, że nietrudno znaleźć wagę 1 hektol., wystarczy wymnożyć $400 \times 170 = 68$ kg. Otrzymany wynik będzie nieprawidłowy, bowiem w tablicy znaleźlibyśmy że 1 hektol. ma ważyć nie 68. lecz 66. 90 kg.

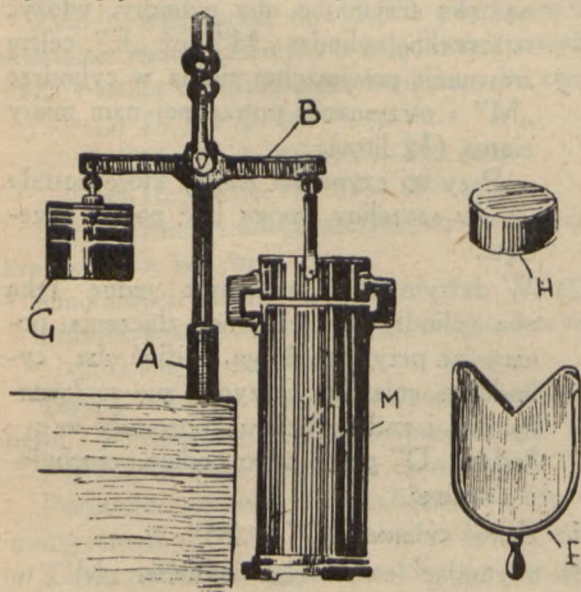
Cyfry tabeli są ułożone na podstawie przeprowadzonej całej masy doświadczeń, pozwalają one w pewnym stopniu zniwelować różnice, które powstałyby przy przeliczeniu z $\frac{1}{4}$ na 1 ltr. na hektolitr, gdybyśmy przeprowadzali to każdorazowo sami. Jeżeli przy określaniu ciężaru $\frac{1}{4}$ ltr. ziarna powstanie pewien błąd, to przy przeliczeniu na litr, błąd ten będzie już 4-krotnie większy, a przy 100 ltr. jeszcze większy. Dlatego też odważanie winno być dokładne, a korzystanie z tablic jest konieczne. Tabele przeliczeniowe dają także możliwość przeliczania ciężaru hektolitra na funty holenderskie i inne miary.

W różnych krajach przyjęte są różne jednostki miary ciężaru objętościowego ziarna.

W USA używa się bushel amerykański i funt angielski, w Anglii — quarter albo bushel i funt angielski, w ZSRR — czetwierć, pud i funt.

TECHNICZNY OPIS WAGI:

Najczęściej spotykaną u nas wagą holenderską, względnie hektolitrową o pojemności jedna

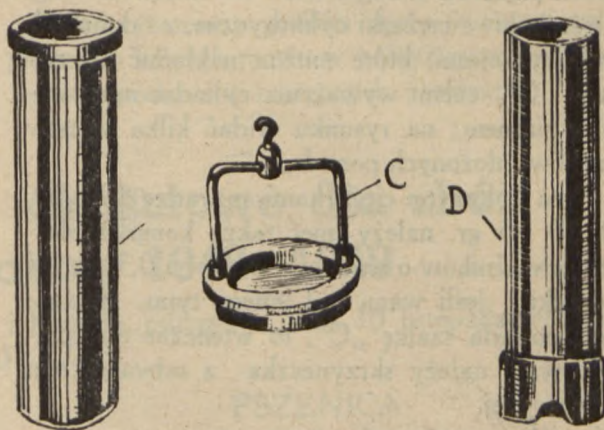

$\frac{1}{4}$ litra widzimy na załączonych rysunkach, wykazujących poszczególne jej elementy.

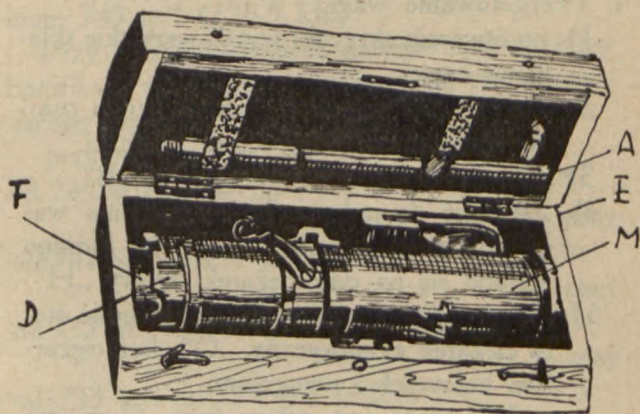
Waga holenderska jest wagą dwuramienną. Na jednym końcu ramienia zawieszają się cylin-

der miarowy o pojemności $\frac{1}{4}$ litra ziarna, na drugim końcu zawieszają się ciężarki dla zrównoważenia ciężaru cylindra z ziarnem, a tym samym ustala się interesująca nas wagę $\frac{1}{4}$ litra ziarna.

Całość wagi mieści się w przenośnej małej skrzyneczce drewnianej, i posiada następujące części składowe:

A — statyw, który wkręca się do wieka skrzynki, na którym zawieszają się ramiona wagi,

B — ramię wagi,
D — lej cylindrowy (bez dna),
E — nóż łopatkowy,
F — cylinder do nasypywania ziarna,
G — stały ciężar w postaci pełnego cylindra, który podwieszony do ramienia wagi równoważyć powinien ciężar próżnego cylindra miarowego „M” wraz z włożonym do niego cylindrem mosiężnym „H”.

Cylinderek „H” wewnątrz próżny posiada średnicę dokładnie dopasowaną do średnicy cylindra „M”.

M — cylinder miarowy, posiadający w górnej swej części szczelinę, w dalszej części — dziurkowane dno.

Bardzo często waga holenderska nie posiada

stałego ciężaru w postaci cylindra „G”, lecz ma specjalną szalkę „C”, której ciężar jest tak obliczony, że po podwieszeniu jej do ramienia wagi, równoważyć będzie przyrząd miarowy „M”, zupełnie tak samo, jak w wypadku zastosowania ciężarka „G”.

Jeśli waga holenderska jest bez szalki, to oprócz ciężarka stałego, „G” do kompletu wagi należą kołowe ciężarki cylindryczne, z odpowiednimi wykrojami, które można nakładać na ciężarek „G”, celem wyważenia cylindra miarowego z ziarnem; na rysunku widać kilka warstw krążków, ułożonych ponad „G”.

Poza kołowymi ciężarkami, o wadze 100, 50, 20, 10 i 5 gr. należy mieć także komplet płaskich odważników o wadze 5, 2, 2, 1 i 0,5 gr. W wypadku, jeśli waga jest innego typu, mianowicie posiada szalkę „C”, to wtenczas do kompletu wagi należy skrzyneczka z odważnikami jak powyżej.

SPOSÓB UŻYCIA:

Odważanie składa się z następujących 4-ch operacji:

I. Przygotowanie wagi.

- 1) po otwarciu skrzynki wyjąć wszystkie składowe części.
- 2) Statyw „A” wkręcić do gniazdka znajdującego się na pokrywie skrzyneczki.
- 3) Zawiesić na statywie ramię wagi „B”.
- 4) Zawiesić do jednego końca ramienia wagi miarowy cylinder „M”, do którego wkłada się na dno ciężarek tarowy „H”.
- 5) Do drugiego końca ramienia zawiesić stały ciężarek cylindryczny „G”, bez ciężarków kołowych z wycięciami.

Jeśli waga jest innego typu, t. zn. ma szalkę „C”, zamiast „G” zawiesić szalkę „C”.

- 6) Sprawdzić czy ramię wagi będzie wyważone, względnie doprowadzić do tego.
- 7) Zdjąć z ramienia wagi cylinder „M” i wyjąć z niego „duszę” „H”.
- 8) Wstawić cylinder „M” do gniazdka, znajdującego się na pokrywie skrzynki (na rysunku nie jest uwidocznione), zlekka obracać go, aby łopatki dobrze ułożyły się w gnieździe.
- 9) Włożyć w szczelinę cylindra „M” nóż „E”.
- 10) Wstawić do cylindra „M” na powierzchnię noża „E” tarowy cylinderek „H”.
- 11) trzymając jedną ręką cylinder „M”, drugą ręką nasadzić na niego lej „D”.

II. Nasypywanie ziarna:

- 1) całkowicie napełnić ziarnem cylinder „F”.
- 2) trzymając lewą ręką cylinder „M” i „D” w miejscu ich złączenia, prawą ręką ostrożnie zsypywać ziarno z cylindra „F” do „D”. W tym celu cylinder „F” należy podnieść do góry i zlekka pochylać go nad wlotem cylindra „D”, na wysokości około 4 cm. od krawędzi jego wlotu, pozwoli wsypywać do niego ziarno z cylindra „F”.

Równomierność przesypywania ziarna z cylindra „F” do „D” ustala się czasem, mianowicie, w ciągu około 8 sek., cylinder „D” winien być napełniony (dla wagi o pojemności $\frac{1}{4}$ litra), natomiast dla wagi 1-litrowej czas ten winien wynosić 12 sek. Nadmiar ziarna ostrożnie zesztrichować linią.

- 3) Trzymając lewą ręką cylinder „M” i „D”, szybkim ruchem ręki prawej wyciągnąć nóż „E”. Odważnik tarowy „H” spada na dno cylindra „M”, usuwa przy tym z niego powietrze, które uchodzi przez okrągłe otworki dna. Ciężarek „H” toruje ziarnu drogę, wypierając przed nim powietrze, a zboże równomiernie spada z cylindra górnego do dolnego.

III. Usuwanie zbędnego zboża:

- 1) Po wypełnieniu ziarnem miarki „M”, jedną ręką trzymając oba cylindry, włożyć w szczelinę cylindra „M” nóż „E”, celem zrównania powierzchni ziarna w cylindrze „M” i otrzymania potrzebnej nam miary ziarna ($\frac{1}{4}$ litra).

Przy tej czynności ziarna, które dostały się do szczeliny, mogą być nożem przecięte.

- 2) W dalszym ciągu, trzymając jedną ręką oba cylindry w miejscu ich złączenia, pomagając przy tym drugą, zdjąć oba cylindry z gniazdka skrzynki, nie rozłączając ich, i nadmiar ziarna pozostały w cylindrze „D” przez odpowiednie przechylenie usunąć.
- 3) Zdjąć cylinder „D” z „M”.
- 4) trzymając lewą ręką cylinder „M”, w szczelinie, której w dalszym ciągu nóż musi tkwić, usunąć z niego ewentualne resztki ziarna, znajdujące się na powierzchni koła.
- 5) wyjąć nóż „E”.

IV. Właściwe ważenie:

- 1) Po usunięciu ze szczeliny cylindra „M” noża, zawiesić cylinder „M” na końcu ramienia wagi.
- 2) Manipulując odpowiednimi odważnikami w zależności od tego, czy będzie to waga ze szalką „C”, czy też ze stałym ciężarem „G”, uzyskać obustronną równowagę.
- 3) Obliczyć wagę dołożonych ciężarków w gramach.
- 4) Według otrzymanej wartości wagi $\frac{1}{4}$ litra

(ewent. 1,0 litra) zboża korzystając z tabeli, odczytać ciężar objętościowy jednego hektolitra danego zboża w kilogramach.

LEOPOLD STEFAŃSKI
Inż. Technolog

PRZYPISEK REDAKCJI:

Tablice zamiany gęstości zboża w stanie zsypanym, o których mowa w powyższym artykule, zostaną podane w następnych numerach.

Ogólnopolskie normy jakościowe dla zbóż na okres gospodarczy 1948—1949

zatwierdzone przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu pismem z dnia 10 listopada 1948 r.
za Nr AR-I-74.

ZYTO

Żyto powinno być zdrowe, suche, normalnie do-
czyszczone, niezagrane o naturalnym zapachu.

Żyto winno mieć ciężar gatunkowy conajmniej
700 gr/l (119,1 f. h.). Przy niższym ciężarze
gatunkowym żyta bonifikata ze strony sprze-
dawcy na rzecz kupującego wynosi:

przy wadze
od 700 gr/l do 696 gr/l (118,5 f. h.) — 1% ceny
od 696 gr/l do 692 gr/l (117,8 f. h.) — 3% ceny
od 692 gr/l do 688 gr/l (117,2 f. h.) — 5% ceny

Żyto o wilgotności do 15,5% uważa się za
normalnie suche. Dla żyta o wilgotności powyżej
15,5% ustala się następujące bonifikaty od ceny:

od 15,5% do 16 % — —
od 16 % do 16,5% — 1% ceny
od 16,5% do 17 % — 2% ceny

Dopuszczalne zanieczyszczenie nie może prze-
kraczać 3%, w tym:

mineralnych do 0,5%,
szkodliwych chwastów do 0,5, w tym sporyszu
do 0,1%.

Obsada obcymi uprawnymi, oraz uszkodzo-
nymi i porośniętymi, nie może przekraczać 3%.

Pszenicę w życie nie uważa się za obsadę.

Porośnięte powyżej 1% zaliczają się do za-
nieczyszczeń.

Zanieczyszczenie łącznie z obsadą nie może
przekraczać 5%.

Wysokość mniejwartości dla żyta o jakości
niższej od podanych norm ustala właściwa Ko-
misja Rzecznawców Giełdy Zbożowo-Towa-
rowej o ile strony nie umówiły się inaczej.

PSZENICA

Pszenica powinna być zdrowa, normalnie do-
czyszczone, niezagrane, o naturalnym zapachu,
bez śmieci cuchnącej.

Pszenica winna mieć ciężar gatunkowy mini-
mum 745 gr/l (126,5 f. h.).

Przy niższym ciężarze gatunkowym pszenicy
bonifikata ze strony sprzedawcy na rzecz kupu-
jącego wynosi:

przy wadze
od 745 gr/l do 741 gr/l (125,9 f. h.) — 0,5%
ceny
od 741 gr/l do 737 gr/l (125,1 f. h.) — 1 %
ceny
od 737 gr/l do 733 gr/l (124,3 f. h.) — 2,5%
ceny
od 733 gr/l do 729 gr/l (123,6 f. h.) — 3,5
ceny
od 729 gr/l do 725 gr/l (122,9 f. h.) — 5 %
ceny

Pszenicę o wilgotności do 15,5% uważa się
za normalnie suchą.

Dla pszenicy o wilgotności powyżej 15,5%
ustala się następujące bonifikaty od ceny:

od 15,5% do 16 % — —
od 16 % do 16,5% — 1%
od 16,5% do 17 % — 2%

Dopuszczalne zanieczyszczenie nie może prze-
kraczać 3%, w tym:

mineralnych do 0,5
szkodliwych chwastów do 0,5%, w tym
śmieci cuchnącej do 0,1%

Obsada obcymi uprawnymi oraz uszkodzonymi
i porośniętymi nie może przekraczać 3%.

Porośnięte powyżej 1% zalicza się do zanieczyszczeń.

Wysokość mniejwarteści dla pszenicy o jakości niższej od podanych norm ustala właściwa Komisja Rzeczoznawców Giełdy Zbożowo-Towarowej, o ile strony nie umówią się inaczej.

JĘCZMIEN

W obrocie handlowym rozróżnia się następujące gatunki jęczmienia: jęczmień browarniany i jęczmień zwykły. Dla jęczmienia browarnianego ustala się następujące normy jakościowe:

JĘCZMIEN BROWARNIANY

- 1) Do produkcji siodu piwowarskiego nadaje się jedynie jęczmień jary, dwurzędowy.
- 2) Ziarna partii jęczmienia browarnianego winny być zdrowe, możliwie jednolite, pochodzić z ostatniego zbioru i posiadać następujące cechy zewnętrzne:
 - a) kolor jasno żółty,
 - b) właściwy połysk,
 - c) świeży zapach.
- 3) Dopuszczalna jest ogólna ilość zanieczyszczeń:
 - a) nasion chwastów,
 - b) ziarn uszkodzonych,
 - c) ziarn skielkowanych,
 - d) ziarn zapleśniałych,w ilości nieprzekraczającej 3%, w tym ilość ziarn skielkowanych i zapleśniałych nie może przekraczać 1%.
- 4) Niedopuszczalna jest w zasadzie obecność wołka zbożowego, jednak sporadyczny wołek nie uprawnia kupującego do stawiania towaru do dyspozycji sprzedającego, przy czym pod pojęciem sporadycznego wołka należy rozumieć ilość do 6-ciu wołków znalezionych w czasie 10 minut w otwartym wagonie, bądź w ziarnie, bądź na ścianach wagonu.
- 5) Cechy analityczne jęczmienia browarnianego winny odpowiadać następującym wymogom:
 - a) energia kielkowania — 85%,
 - b) zdolność kielkowania — 90%,
 - c) waga hektolitra 68 kg
 - d) zawartość wilgoci — 16%
 - e) próba odsiewu: I plus
II sito 85%
(I — o średnicy 2,8

mm. II — o średnicy 2,8
cy 2,5 mm)

- f) zawartość ziarn szklis-
tych — 0%
Zawartość ziarn pół-
szklis-tych do 20%
(ziarna półszklis-
te są to ziarna, które po
namoczeniu w ciągu
24 godzin tracą szkli-
stość).

JĘCZMIEN ZWYKŁY

Jęczmień winien być zdrowy, normalnie do-
czyszczony, niezagrzany, o naturalnym zapa-
chu i pochodzić z ostatniego zbioru.

Jęczmień winien mieć ciężar gatunkowy co
najmniej 650 gr/1 (110,1 fh). Przy niższym cięż-
arze gatunkowym jęczmienia bonifikata ze stro-
ny sprzedawcy na rzecz kupującego wynosi:
przy wadze:

od 650 gr/1 do 645 gr/1 (109,3 f.h.)—0,5% c.
od 646 gr/1 do 642 gr/1 (108,7 f.h.)—1% c.
od 642 gr/1 do 638 gr/1 (108, f.h.)—2% c.
od 638 gr/1 do 634 gr/1 (107,3 f.h.)—3,5% c.
od 634 gr/1 do 630 gr/1 (106,6 f.h.)—5% c.

Jęczmień o wilgotności do 15,5% uważa się
za normalnie suchy. Dla jęczmienia o wilgotno-
ści powyżej 15,5% ustala się następujące bonifi-
katy od ceny:

od 16% do 16,5% — 1%
od 15,5% do 16% — —
od 16,5% do 17% — 2%

Dopuszczalne zanieczyszczenie nie może prze-
kraczać 3%, w tym:

mineralnych do 0,5%
szkodliwych chwastów do 0,5%

Obsada obcymi uprawnymi oraz uszkodzonymi
i porośniętymi nie może przekraczać 4%.

Porośnięte powyżej 1% zalicza się do zanie-
czyszczeń.

Wysokość mniejwarteści dla jęczmienia zwy-
kłego o jakości niższej od padanych norm usta-
la właściwa Komisja Rzeczoznawców Giełdy
Zbożowo-Towarowej, o ile strony nie umówiły
się inaczej.

OWIES

Owies powinien być zdrowy, normalnie oczyszczony, niezagrany, o naturalnym zapachu, wolny od pleśni, możliwie jednolitego koloru. Owies winien mieć ciężar gatunkowy minimum 490 gr/1 (81,6 f.h.). Przy niższym ciężarze gatunkowym owsa bonifikata ze strony sprzedawcy na rzecz kupującego wynosi:

przy wadze:

- od 490 gr/1 do 486 gr/1 (81 f.h.)—1% c.
- od 486 gr/1 do 482 gr/1 (80,4 f.h.)—2,5% c.
- od 482 gr/1 do 478 gr/1 (79,7 f.h.)—4% c.
- od 478 gr/1 do 474 gr/1 (79,2 f.h.)—5% c.

Owies o wilgotności do 15% uważa się za normalnie suchy.

Dla owsa o wilgotności powyżej 15% proc. ustala się następujące bonifikaty od ceny:

- od 15% do 15,5% — 1% ceny
- od 15,5% do 16% — 2% ceny

Dopuszczalne zanieczyszczenie nie może przekraczać 3% w tym:

mineralnych do 0,5%.

szkodliwych chwastów do 0,5, w tym sporyszu do 0,1%.

Obsada obcymi uprawnymi, oraz uszkodzonymi i porośniętymi nie może przekraczać 3%.

Porośnięte powyżej 1 proc. zalicza się do zanieczyszczeń.

Łubin powyżej 1 proc. zalicza się do zanieczyszczeń.

Zanieczyszczenie łącznie z obsadą nie może przekraczać ogółem 5 proc.

Wysokość mniejwarteści dla owsa o jakości niższej od podanych norm ustala właściwa Komisja Rzecznawców Giełdy Zbożowo-Towarowej, o le strony nie umówiły się inaczej.

U W A G A:

- 1) Zapach śpichrzowy w zbożu nie uprawnia odbiorcy do nieprzyjęcia towaru, natomiast zapach stęchlizny lub pleśni uprawnia odbiorcę do nieprzyjęcia towaru, lub żądania bonifikaty.
- 2) Zawartość wilgoci ponad 17% uprawnia odbiorcę do nieprzyjęcia towaru.

Światowa sytuacja zbożowa

Wyjątkowo łagodna zima w roku ubiegłym oraz ciepła wiosna i dżdżyste z dostateczną jednak ilością dni słonecznych lato w tym roku sprawiły, że prawie na całej naszej półkuli zboża dobrze obrodziły. Wprawdzie w niektórych krajach zbyt obfite i długotrwałe deszcze w okresie żniw wyrządziły dość duże szkody, ale w ogólnej sumie światowa produkcja zbóż po raz pierwszy od zakończenia wojny przekroczyła poziom przedwojenny.

Znany dziennik szwajcarski „Neue Züricher Zeitung Mittags Blatt” podaje szereg cyfr ilustrujących tegoroczną światową produkcję pszenicy. Zbiór pszenicy jest oceniany na 478,67 milionów quarterów (po 8 buszli), to jest o 65,76 milionów quart. więcej niż w roku ubiegłym i o 36,71 milionów quart. niż przeciętnie w okresie 1935 — 1939. Cyfry te nie obejmują produkcji ZSRR i Chin. Jeśli chodzi o produkcję radziecką, to, według oświadczenia min. Mołotowa, ogłoszonego w Moskwie z okazji 31 rocznicy Rewolucji Październikowej, w roku bieżącym dostarczono znacznie więcej zboża, niż w rekordowym roku ubiegłym, któ-

rego produkcja, jak wiadomo, umożliwiła zniesienie systemu kartkowego. Na Ukrainie zebrano o 131 milionów pudów, na północnym Kaukazie o 77 milionów pudów, w Syberii o 40 milionów pudów itd. więcej, niż w roku 1947.

W ten sposób w Związku Radzieckim nie tylko zabezpieczone zostało całkowicie bieżące zaopatrzenie w chleb, lecz stworzono również konieczne rezerwy państwowe na przyszłość. Zdaniem wymienionego dziennika, państwo to nie tylko będzie mogło w tym roku całkowicie zaspokoić swe potrzeby, ale i przeznaczyć poważne ilości zboża na eksport, co niewątpliwie będzie miało duży wpływ na ogólną sytuację na światowych rynkach zbożowych, gdzie wiadomości o pomyślnych zbiorach wywołały tendencję zniżkową. Zniżka cen była jednak znacznie mniejsza, niżby się należało spodziewać na podstawie cyfr dotyczących tegorocznej produkcji.

Rząd amerykański, jak wiadomo, nie szczędzi pieniędzy na subwencjonowanie farmerów, aby nie dopuścić do gwałtownego spadku cen, jak to miało miejsce przed słynnym kryzysem gospodarczym roku 1929. Temu również celowi

służą dokonywane przez Commodity Credit Corporation zakupy dla państw objętych planem Marshalla. W ten sposób spadek cen zboża jest sztucznie hamowany wskutek czego i spadek cen na pszenicę miał przebieg od połowy roku bieżącego stosunkowo łagodny. Cena buszla pszenicy, która wynosiła w czerwcu br. 233½ centów, obniżyła się w końcu lipca do 226,75 centów, w końcu sierpnia do 226 i jednej ósmej centów, a w końcu września do 224,75 centów, przy czym dla transakcji długoterminowych panuje tendencja wybitnie niżkowa.

Jeśli chodzi o kukurydzę, która w tym roku znacznie lepiej obrodziła w USA, niż pszenica i która stanowi główne źródło zaopatrzenia tamtejszych rynków w paszę, to spadek cen na giełdzie w Chicago był znacznie większy, a mianowicie z 167,25 centów za buszel. W połowie roku bieżącego cena obniżyła się w końcu lipca do 147,75 centów, w końcu sierpnia do 142 centów, a w końcu września do 138 centów za buszel przy dalszej tendencji niżkowej. W ten sposób przywrócony został normalny stosunek między ceną kukurydzy i pszenicy, co niewątpliwie przyczyni się do zmniejszenia spasanania pszenicy dla bydła, trzody i ptactwa domowego, a do zwiększenia zasobów przeznaczonych na konsumpcję ludzką.

Obfite zbiory i niżka cen, będące dla krajów

importujących objawem wysoce pomyślnym, dla krajów eksportujących, a przede wszystkim dla Ameryki są źródłem dość dużych kłopotów, związanych z utrzymaniem cen zbóż na poziomie opłacalności produkcji. Wprawdzie notowania giełdy zbożowej w Chicago są na razie decydujące dla ustalania cen światowych, ale w kołach fachowych liczą się z możliwością zastrzeżenia w najbliższych miesiącach konkurencji między państwami eksportującymi zboże, co niewątpliwie pociągnie za sobą spadek cen amerykańskich, który nawet bogatym Stanom Zjednoczonym będzie trudno zahamować. Nie należy bowiem zapominać, że pojemność rynków światowych w związku z trudnościami finansowymi została poważnie zredukowana, czego dowodem jest, że Argentyna nie może swych nadwyżek eksportowych ulokować, pomimo różnych ułatwień, czynionych swym odbiorcom, a Stanom Zjednoczonym pozostały jeszcze z zeszłego roku dość znaczne nadwyżki niesprzedane. Samej kukurydzy pozostało im z zeszłego roku ponad 10 milionów ton. To też w związku z tegorocznym pomyślnym urodzajem wyłoniły się również trudności z magazynowaniem zboża, bowiem istniejące magazyny nie mogą pomieścić nadwyżek, których farmerzy chcieliby się pozbyć.

B. Zaw.

Krajowa kronika gospodarcza

W październiku wydobyte węgla w kraju wyniosło 6.258 tysięcy ton. Nasze kopalnie węgla dają obecnie co miesiąc ponad 6 milionów ton produkcji, podczas gdy przeciętna miesięczna produkcja zeszłoroczna nie sięgała 5 milionów ton.

×

Stocznia gdyńska spuściła na wodę pierwszy rudowęglowiec, wykonany całkowicie w kraju. Nosi on imię przodownika pracy, Sołdeka. Pięć dalszych rudowęglowców znajduje się w budowie.

×

Do Gdyni przybył motorowiec „Warmia“, wybudowany dla nas w angielskiej stoczni Hool. Będzie on przewoził drobnicę towarową na szlaku Gdynia — porty brytyjskie.

Przemysł chemiczny, jako pierwszy z kluczowych przemysłów — wykonał już roczny plan produkcji. Podobne meldunki wysłały do ministra przemysłu i handlu niektóre inne gałęzie przemysłu, jak kopalnie węgla brunatnego, przemysł maszyn i sprzętu górniczego, cały przemysł mineralny, fabryki obuwia i t. d. Przekroczyły też roczny plan nasze małe porty: Ustka, Darłowo i Kołobrzeg.

×

Po zawarciu w pierwszych dniach listopada — umowy handlowej z Węgrami, która przewiduje zwiększenie obrotów do 10 milionów dolarów z każdej strony, — w dalszym ciągu prowadzimy ożywione rozmowy handlowe z zagranicą.

Nasza delegacja handlowa wyjechała do Moskwy w celu zawarcia kolejnego rocznego ukła-

du w ramach istniejącej umowy 5-letniej z ZSRR. — W Warszawie bawi ponadto norweska delegacja handlowa, a w Tiranie toczą się rozmowy polsko-olbańskie.

×

75 cukrowni pracuje już nad wykonaniem planu produkcji. Przewiduje się, że kampania tegoroczna da około 570 tysięcy ton cukru, czyli blisko o 100 tysięcy ton więcej, niż kampania zeszłoroczna.

×

Na posiedzeniu Naczelnej Rady Spółdzielczej wybrany został nowy przewodniczący NRS w osobie ministra H. Świątkowskiego — na miejsce ustępującego wicemarszałka St. Szwalbedo. Wobec przejścia dotychczasowego prezesa Centralnego Związku Spółdzielczego, posła E. Ochaba na inny odcinek pracy społecznej, NRS powierzyła stanowisko to wiceministrowi inż. M. Olewińskiemu.

×

Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów zatwierdził plan kontraktowania buraka cukrowego, roślin oleistych, ziemniaków przemysłowych, roślin włóknistych, włókna lnianego, cykorii, cebuli i wikliny, ogółem na obszarze 497.500 ha. Oprócz tego przewiduje się kontraktowanie w PNZ-ach 15.000 ha jęczmienia browarnianego oraz 5 tys. ha grochu i fasoli.

Zatwierdzono również plan rejonizacji kontraktowania roślin przemysłowych dla poszczególnych województw i plan finansowania akcji plantacyjnej. Komitet Ekonomiczny ustalił ponadto zapotrzebowanie nawozowe dla kontraktowania. Akcja kontraktowania obejmie głównie drobne i średnie gospodarstwa chłopskie.

W rozprowadzaniu nawozów w sezonie wiosennym nie zajdą żadne istotne zmiany. Do 1 marca na ziemiach dawnych nawozy sprzedawane będą tylko gospodarstwom do 12 ha, w okresie późniejszym zaś — bez żadnych ograniczeń. Na Ziemiach Odzyskanych żadne ograniczenia sprzedaży nie będą stosowane przez cały sezon. Również w cenach nie zaszły zmiany w stosunku do sezonów ubiegłych.

×

Powtórnej obniżce w ciągu ostatnich 4-ch miesięcy uległa cena oleju jadalnego rafinowanego.

Litr oleju kosztuje obecnie w sprzedaży detalicznej 395 zł, gdy do niedawna kosztował 450 zł, a do czerwca br. — 575 zł.

×

Plan dostaw ziemniaków dla Śląska został wykonany w tym roku o kilka tygodni wcześniej, niż w roku ubiegłym. Jeszcze przed końcem października Centrala Rolnicza meldowała ministrowi Mincowi o wykonaniu zadania. Ilość dostarczonych dla Śląska ziemniaków przekroczyła 150 tys. ton.

×

Biuro regionalne CUP we Wrocławiu opracowuje zagadnienie spółdzielni leśnych i pastwiskowo-wypasowych.

×

Pszczelarzę otrzymają na jesienne dokarmianie pszczoł ponad 180 ton cukru, przy czym część ceny hurtowej pokryta będzie przez państwo, dzięki czemu pszczelarze płacić będą za cukier po 81 zł za 1 kg.

×

W Warszawie rozpoczęły się obrady polskoradzieckiej Komisji naukowo-technicznej. Obrady mają na celu ustalenie konkretnych zagadnień i tematów oraz sposobów i środków realizacji współpracy naukowo-technicznej między obu krajami.

Warunki handlowe

Giełda Urzędująca zawiadamia członków, że znowelizowane na zjeździe Giełd w Poznaniu warunki handlowe (zwyczajnie giełdowe ogólnopolskie) zostały po wprowadzeniu pewnych poprawek, zatwierdzone przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

Przystępując do wydania wspomnianych warunków, Giełda Urzędująca prosi o zgłaszanie zamówienia na odpowiednią ilość egzemplarzy w celu zorientowania się w cyfrze nakładu.

Prosimy o szybkie zgłaszanie.

GIEŁDA ZBOŻOWO

T o w a r	Warszawa 10.XI.	Poznań 10.XI.	Gdańsk 10.XI.	Lublin 10.XI.
Pszenica	3.550	3.500	3.550	3.450
Żyto	2.225	2.175	2.240	2.225
Jęczmień	2.125	2.075	2.090	2.075
Owies	2.075	2.075	2.090	2.075
franco wagon stacja załadowania				
Gryka	3.800	3.600 — 4.000	—	3.600 — 3.800
Kukurydza	—	—	—	—
Proso	—	3.400 — 3.700	3.100	3.200 — 3.400
Mąka żytnia 97%	3.000	3.000	3.100	3.100
„ „ 82%	3.250	3.300	3.450	3.400
„ „ 80%	3.250	—	—	3.400
„ „ 65%	4.000	4.000	4.150	4.100
„ pszenna 97%	4.600	4.650	4.700	4.650
„ „ 80%	5.400	5.400	—	5.400
„ „ 72%	5.700	5.600	5.800	5.600
„ „ 67%	6.000	6.000	6.100	6.050
„ „ 50%	6.650	6.650	6.800	6.700
„ „ poślednia	3.250	3.300	3.150	3.400
Kasza jęczmienna 63%	4.100	4.100	4.100	4.100
„ perłowa 45%	5.300	5.300	5.300	5.300
„ gryczana palona	12.000	—	—	10.500 — 11.500
„ „ urowa	11.000	—	—	9.500 — 10.000
„ jaglana	—	—	—	6.200 — 6.500
Pęczak	4.100	4.100	4.100	4.100
Płatki owsiane	6.100	6.100	6.100	6.100
Kaszka manna	7.900	—	7.900	7.900
Mąka jęczmienna poślednia	1.300	1.300	—	1.300
Otręby pszenne	1.350	1.350	1.350	1.350
„ żytnie	950	950	950	950
„ jęczmienne	850	850	850	850
„ kukurydziane	850	850	850	850
„ owsiane	—	550	550	—
franko wagon stacja odbiorcza				
Ziemiaki jadalne dla prod.	500	500	500	500
„ „ „ apar. hand.	570	570	570	570
„ przem. past. dla prod.	450	450	450	450
„ „ „ apar. handl.	520	520	520	520
Mąka ziemniaczana	7.700	7.800 — 8.300	—	—
Groch Wiktoria	—	5.300 — 5.700	5.400 — 5.600	—
„ zielony	—	4.800 — 5.300	4.800 — 5.400	—
„ polny	4.800	—	4.000 — 4.500	—
Fasola biała	5.900	4.800 — 5.000	4.500 — 5.000	—
„ kolorowa	5.000	4.000 — 4.300	4.000 — 4.300	—
Wyka zimowa	—	—	—	—
Rzepak ozimy	6.500	6.700 — 6.900	6.600 — 6.900	—
„ jary	5.800	6.200 — 6.400	5.600 — 6.000	6.000 — 6.200
Rzepak jary	—	6.200 — 6.400	—	—
Siemię lniane	11.000	12.000 — 13.000	12.000 — 12.500	11.800 — 12.500
„ konopne	—	8.400 — 8.600	—	6.500 — 7.000
Gorczyca	—	7.300 — 7.500	—	6.500 — 7.000
Mak niebieski	—	15.000 — 16.000	15.100 — 15.500	13.900 — 16.000
Makuchy rzepakowe	1.400	1.700 — 1.800	—	1.600 — 1.700
„ lniane	3.350	3.700 — 3.800	—	3.400 — 3.600
Siano	700	650 — 750	675 — 720	800 — 850
Słoma	600	550 — 600	550 — 625	700 — 750
Cebula	1.700	1.300 — 1.400	1.800 — 2.100	1.500 — 1.600
Marchew	650	650 — 750	1.000 — 1.100	500 — 600
Buraki	1.200	750 — 850	1.000 — 1.200	1.000 — 1.200
Kapusta	800	600 — 700	750 — 900	600 — 700
Selery	2.800	—	3.000 — 3.600	—
Pietruszka	1.600	—	2.600 — 3.000	2.000 — 2.300
Pory	1.700	—	2.700 — 3.100	—
Ogórki kiszane	7.000	—	—	—
Czosnek	45.000	—	—	—
Olej rzepakowy	23.000	22.000 — 24.000	—	—
„ lniany	49.000	60.000 — 65.000	—	—
Pokost	—	—	62.000 — 68.000	—

- TOWAROWA

Bydgoszcz 10.XI.	Wrocław 10.XI.	Katowice 10.XI.	Kraków 10.XI.	Łódź 10.XI.	Szczecin 10.XI.
3.500 2.175 2.075 2.075	3.450 2.175 2.075 2.075	3.550 2.240 2.140 2.090	3.550 2.300 2.200 2.100	3.550 2.225 2.125 2.075	3.550 2.240 2.090 2.090
3.800 — 4.000 — 3.000 — 3.300	4.100 — 4.200 2.300 — 2.500 3.200 — 3.400	3.850 — 4.000 — —	— — —	3.850 — 3.950 — —	3.800 — 4.000 — 3.000 — 3.200
3.000 3.300 3.300 4.000 4.650 5.400 5.600 6.000 6.650 3.300 4.100 5.300 — — — 4.100 — 7.900 — 1.350 950 8.50 850 —	3.050 3.350 — 4.050 4.650 — 5.700 6.050 6.700 3.470 4.100 5.300 11.500 — 12.500 — 6.700 — 6.100 — — 1.350 950 850 850 —	3.050 3.350 — 4.050 4.650 — 5.600 6.050 6.700 3.350 4.100 5.300 — — 6.700 — 6.900 — 6.100 — — 1.350 950 1.000 850 —	3.050 3.450 — 4.100 4.700 5.450 5.700 6.100 6.800 3.450 4.100 5.300 12.000 — 12.500 — 6.700 — 6.800 4.100 6.100 7.900 — 1.350 950 850 850 —	3.000 3.250 — 4.000 4.600 5.450 5.700 6.000 6.650 3.250 4.100 5.300 — — — 4.100 6.100 7.900 — 1.350 950 850 850 550	3.100 3.450 — 4.150 4.700 — 5.700 6.100 6.800 3.450 4.100 5.300 — — — 4.100 6.100 — — 1.350 950 850 850 —
500 600 450 550 —	530 600 480 550 —	530 600 480 550 8.300	530 600 480 550 —	500 570 450 520 —	500 570 450 520 —
4.900 — 5.200 4.500 — 4.800 3.700 — 4.000 4.800 — 5.000 3.500 — 3.800 —	— — 4.400 — 4.800 4.700 — 5.100 3.500 — 3.800 —	— — — 4.800 — 5.000 3.700 — 3.900 7.000 — 7.500	— — — 4.800 4.000 —	— — — — — —	5.000 — 5.200 — 3.600 — 4.000 4.700 — 5.000 4.100 — 4.300 —
5.900 — 6.200 5.600 — 5.800 — 12.000 — 13.000 — 6.500 — 7.000 14.000 — 15.000	6.000 — 6.600 5.500 — 5.900 5.000 — 5.300 13.000 — 13.500 6.500 — 6.900 — 13.500 — 14.500	6.300 — 6.500 — — 14.000 — 15.000 7.800 — 8.300 — 15.000 — 16.000	6.300 5.800 — 13.500 8.500 8.500 15.000	6.900 — 7.200 6.300 — 6.500 — 12.000 — 13.000 — — —	5.900 — 6.200 — — 11.000 — 12.000 7.200 — 7.400 6.800 — 7.200 12.500 — 13.500
1.400 — 1.500 3.800 — 4.000 650 — 700 500 — 550	1.200 — 1.250 4.100 — 4.300 800 — 850 550 — 625	— — 650 — 750 450 — 550	1.500 — 1.550 3.800 — 4.000 820 — 900 600 — 650	1.300 — 1.400 3.700 — 3.900 650 — 750 500 — 550	— — 650 — 700 530 — 600
1.300 — 1.500 750 — 850 650 — 750 600 — 700 2.300 — 2.600 2.300 — 2.600 2.300 — 2.600 — —	1.500 — 1.800 790 — 800 900 — 1.000 800 — 900 3.000 — 4.000 3.000 — 4.000 3.000 — 4.000 6.500 — 7.500 50.000 — 60.000	1.500 600 — 700 650 — 750 800 2.000 — 2.200 2.000 — 2.200 2.000 — 2.200 — —	1.200 — 1.400 900 — 1.000 1.100 — 1.300 800 — 900 — — — — —	1.450 700 — 800 700 — 900 600 — 800 2.000 — 2.500 1.700 — 2.100 2.000 — 2.400 — —	1.300 — 1.500 900 — 1.000 800 — 1.000 750 — 850 2.800 — 3.000 2.300 — 2.700 2.700 — 3.100 — —
26.000 — 28.000 58.000 — 60.000 —	26.000 — 29.000 60.000 — 62.000 57.000 — 75.000	— 60.000 — 63.000 —	— 52.000 — 55.000 —	26.000 — 27.000 56.000 — 60.000 68.000 — 72.000	— — —

KRONIKA GIEŁDOWA

OTWARCIE GIEŁDY ZBOŻOWO-TOWAROWEJ W SZCZECINIE

W dniu 25 października 1948 r. została otwarta Giełda Zbożowo-Towarowa w Szczecinie, mieszcząca się w gmachu Ligi Morskiej przy Al. Wojska Polskiego 75.

Otwarcia Giełdy dokonał ob. dyr. Wolski reprezentant Ministerstwa Przemysłu i Handlu wręczając Prezydium Giełdy statuty i regulaminy giełdowe, stwarzając tym samym prawne podstawy do jej funkcjonowania.

Ob. dyr. Wolski w krótkim przemówieniu podkreślił, że Giełda Szczecińska powinna być uspołecznionym narzędziem obrotu i udoskonalać formy wymiany towarowej na odcinku ziemiopłodów.

Zadaniem Giełdy jest:

- 1) stabilizacja cen na odcinku towarów wolnorynkowych,
- 2) wykształcenie kadr fachowców uspołecznionych w dziedzinie wymiany towarowej,
- 3) podniesienie etyki kupieckiej,
- 4) ułatwienie i przyspieszanie obrotu towarowego przez likwidację handlu łańcuszkowego,
- 5) prowadzenie statystyki i rejestrowanie wszystkich obrotów ziemiopłodami.

Giełdy bowiem są narzędziem społecznym służącym do obrony interesów zarówno rolnika jak i konsumenta.

W otwarciu Giełdy wzięli udział przedstawiciele Giełd z całego kraju, oraz przedstawiciele wszystkich instytucji współpracujących z Giełdą na odcinku obrotu towarowego, jak również przedstawiciele instytucji społecznych. Z ramienia Giełdy Urzędującej wziął udział w otwarciu Giełdy ob. dyr. Baczyński Józef.

Zjazd Giełd Zbożowo-Towarowych.

W dniach 8 i 9 października 1948 r. odbył się w W-wie Zjazd Giełd, który przedyskutował następujące punkty porządku dziennego:

- 1) sprawozdania Giełd odnośnie akcji uspołecznienia Giełd w okresie od 1. VI. — 1. X. 1948 r.
- 2) ujednoczenie zasad pracy maklerów przysięgłych na Giełdach Zbożowo-Towarowych,
- 3) Wydawnictwo „Wiadomości Giełdowych” jako organu fachowego Giełd, mającego na celu szkolenie praktyczne aparatu handlowego uspołecznionego, oraz informowanie go o zarządzeniach związanych z obrotem ziemiopłodów, popularyzowanie nowych metod obrotu itp.,
- 4) ujednoczenie zasad pracy laboratoriów analitycznych Giełd Zbożowo-Towarowych,

Adresy Giełd Zbożowo-Towarowych w Polsce

Giełda Zbożowo-Towarowa, Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 1.

Giełda Zbożowo - Towarowa, Gdańsk - Wrzeszcz, Al. Wojska Pol. 15.

Giełda Zbożowo-Towarowa, Katowice, 27-go Stycznia 23.

Giełda Zbożowo-Towarowa, Kraków, ul. Łobzowska 12.

Giełda Zbożowo-Towarowa, Lublin, Ra-dziwiłłowska 9.

Giełda Zbożowo-Towarowa, Łódź, ul. Gdańska 38.

Giełda Zbożowo-Towarowa, Poznań, Al. Marcinkowskiego 3.

Giełda Zbożowo-Towarowa, Szczecin, Aleja Wojska Polskiego 75.

Giełda Zbożowo - Towarowa, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 16-18.

Giełda Zbożowo-Towarowa, Wrocław, Lelewela 15.

REDAGUJE KOMITET REDAKCYJNY

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 16/18, telefon 8-78-15

WARUNKI PRENUMERATY: roczna 1.200 złotych, półroczna 600 złotych, kwartalna 300 złotych.

Cena pojedynczego numeru 50 zł.

CENA OGŁOSZEŃ: cała strona 40.000 złotych, pół strony 20.000 złotych, ćwierć strony 10.000 złotych.

cas. B927/1/1

32
390
22
100